

SPECIFICUL COLECȚIEI DE RESURSE INFORMAȚIONALE ÎN LIMBILE STRĂINE

Polina SPÎNU, bibliotecar principal
Lilia MELNIC, bibliotecar principal

"Cine nu cunoaște limbi străine, nu știe nimic despre cea proprie"
Goethe

Dezvoltarea colecțiilor bibliotecii universitare este, actualmente, determinată de ritmul implementării noilor tehnologii ale informării și comunicării și de extinderea posibilităților de acces electronic la documente. Biblioteca își dezvoltă componența virtuală prin tot ceea ce înseamnă participare activă la rețea: acces la distanță la catalogul propriu, digitizarea colecțiilor, gestionarea resurselor Internet, acces la bazele de date științifice on-line, servicii de referințe prin e-mail.

Informatizarea are un impact pozitiv asupra dezvoltării resurselor informaționale, în general, și a celor în limbi străine în special. Dezvoltarea colecției de resurse informaționale în limbi străine se efectuează în conformitate cu schimbările învățământului universitar. Se urmărește susținerea documentară a procesului de studii la facultăți prin diversificarea spectrului de manuale și dicționare destinate studierii limbilor străine.

Biblioteca noastră deține o colecție bogată de documente în limbi străine -125 706 titluri înregistrate, ceea ce constituie 12% din tot fondul bibliotecii, inclusiv colecția de carte *Wilhelmi*, colecția Institutului Goethe, București.

Resursele documentare sînt structurate conform următoarelor criterii:

- colecția de bază (cărți și seriale în diverse domenii);
- colecții provenite din donații;
- colecția specială: documente AV, CD, DVD).

Partea esențială a documentelor tradiționale în limbi străine sînt transmise în colecția oficiului Documente în limbi străine din componența căruia fac parte: sala de împrumut la domiciliu, sala de lectură pentru studenți și sala de lectură pentru cadre didactice.

În continuare vom urmări evoluția colecției în limbile străine timp de 5 ani: 2005 - 2009.

În prezent, bibliotecarii gestionează o colecție de **139 953** de exemplare (141 115 – **2008**, 142 847 – **2007**, 143 186 – **2006**, 143 912 – **2005**).

Fondul sălii de împrumut este alcătuit din:

- **fond activ** – **90 602** doc . (92 584 – **2008**, 95 603 – **2007**, 95 510 – **2006**, 101 183 – **2005**)

Confluente Bibliologice

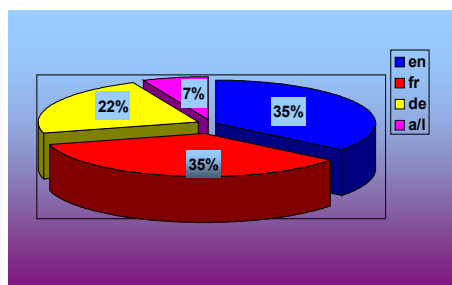
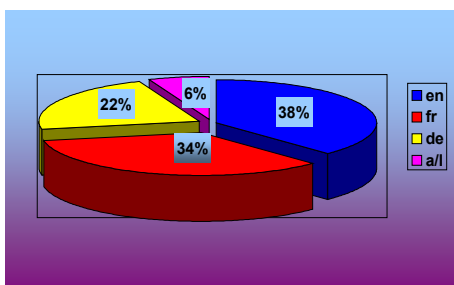
- **fond pasiv – 49 351 doc.** (48 450 – **2008**, 47 244 – **2007**, 47 676 – **2006**, 42 729 – **2005**).

Fondul de documente al sălii de lectură cuprinde **21 679 documente**:

- cărți, tratate, ghiduri, dicționare, enciclopedii, atlasuri în limbile străine;
- colecții de publicații periodice în limbile: engleză, franceză, germană spaniolă etc. pe diverse domenii.

Structura colecțiilor pe limbi:

	2009	2005
engleză	52 983	51 090
franceză	47 638	50 946
germană	30 753	32 165
alte limbi	8 579	9 711

Colecția este constituită din diverse tipuri de publicații:

	2009	2008	2007	2006	2005
științifice	29%	28%	26%	25%	24%
didactice	55%	56%	58%	60%	62%
beletristică	16%	16%	15%	15%	14%

În ultimii 5 ani, colecția de beletristică, raportată la dimensiunea întregului fond, a crescut cu 2% (14% - **2005**, 16% - **2009**), documente științifice cu 5% (24% - **2005**, 29% - **2009**), literatura didactică a scăzut cu 7% (62% - **2005**, 55% - **2009**).

Trebuie să menționăm că toată colecția include un număr suficient de documente tradiționale: publicații științifice, manuale didactice și metodice, reviste, analele instituțiilor de învățământ superior, literatură artistică în limba originală.

La capitolul **Enciclopedii** remarcăm **The New Encyclopaedia Britannica**, **The World Book Encyclopedia**, **Encyclopaedia Universalis**; **AXIS l'univers documentare Hachette**, **GrandLarousse** în 10 volume, **Kindlers Neues Literatur Lexicon**...

Diversele dicționare: universale, bilingve, poliglote din toate domeniile, componente importante ale colecției, contribuie la formarea unei gândiri exacte și a de-

prinderii de a lucra independent.

Manualele, tratatele, monografiile, cursurile universitare, culegerile, ghidurile de conversații care conțin informații importante, metode de studiere a limbii pentru începători, nivel mediu, intermediar și avansat, pentru copii, adolescenți și adulți - sînt o parte componentă, esențială în procesul de învățămînt, fiind principala, dar nu singura sursă de informare pentru utilizatori.

„Învățăm să vorbim corect, menționează Mario Vargas Llosa, să fim profunzi, riguroși și subtili grație literaturii bune și numai grație ei. Nici o altă disciplină, nici măcar vreuna dintre celelalte arte, nu poate înlocui literatura în formarea limbajului prin care comunică persoanele”. Programele universitare includ, paralel cu studierea obligatoare a limbilor străine, și studierea literaturii.

Serviciul în limbi străine pune la dispoziția beneficiarilor seturi de literatură artistică editate în Marea Britanie: *Oxford World's classics; Penguin Popular Classic Penguin Popular Poetry*; în Franța: *Collection folio; Le Livre de Poche, Ideal - bibliotèque, Garnier Flammarion*; în Germania: *DTV Klassik, LeichteLektüren fur Jugendliche*. De o valoare deosebită sînt și cărțile de lectură cu caracter didactic, care conțin și exerciții, întrebări, vocabular și dicționar. Colecția n-ar fi completă, dacă ar lipsi operele scriitorilor români, traduse în engleză, franceză, germană de către traducători cu renume. Printre ele putem găsi și lucrări traducerea cărora aparține profesorilor universității bălțene. Tot mai frecvent sînt solicitate cărțile de literatură artistică, bilingve.

Menținerea unei colecții se realizează atît prin achiziții de documente, cît și prin decontarea documentelor depășite fizic și moral.

Între anii **2005 – 2009**, structura achizițiilor a fost următoarea :

	Cărți	Reviste	% din total achiziții	% din achizițiile s14
* 2009	1689	667	39%	81%
* 2008	3499	908	26%	64%
* 2007	2 650	700	26%	90%
* 2006	3 634	723	20%	83%
* 2005	2 032	448	22%	

Achizițiile ce țin de anul 2009 sînt mai modeste comparativ cu 2005 – 2008, majoritatea lor provenind din donații făcute de instituțiile oficiale din România și de persoane particulare.

În ultima perioadă sînt frecvente donațiile de documente făcute de Asociația Umanitară Amis Sans Frontieres, Ambasada Poloniei, Ambasada Germaniei, **Universitatea Fresno, SUA** (9 000 documente din diferite domenii: arta comunicării, retorică, lingvistică, pictură, literatură). De o importanță majoră sînt și seturile obținute grație Programului de asistență umanitară, SUA. Astfel, colecțiile au fost îmbogățite cu loturi de carte în limbile engleză, franceză, germană și spaniolă - un suport documentar eficient în predarea disciplinelor de profil în limbile menționate.

Fondul de carte în limba germană s-a mai înnoit pe parcursul ultimilor ani

grație colecției de carte Wilhelmi, care cuprinde manuale, hărți în limbile germană, franceză, un calculator performant, materiale audio. Cele mai solicitate cărți din FW sînt **Handbuchdidaktik**, **UberzetyenundDolmetschen**, **HandbuchTranslation**, **Traduction et culture**, **Poetique du traduire**, dicționarele **Duden** și **Larousse**, cărțile destinate studierii lexicologiei limbii franceze.

CD-urile conțin un spectru larg de informații, metode de studiere a limbii germane și franceze. Ele includ și exerciții de gramatică, pronunție, oferind posibilitatea de a studia limba germană prin cîntece. Colecția oferă date din istoria și cultura Europei, lucrări de critică literară, biografii ale personalităților de vază, povești, povești.

Fondul Wilhelmi este constituit din 1 758 de exemplare, dintre care în limba germană – 723 ex., franceză - 71ex., CD – 38 documente.

Referindu-ne la **colecția de publicații periodice a subdiviziunii**, vom menționa că ea s-a îmbogățit în ultimii 5 ani cu 3 446 de reviste. Numărul serialelor din sălile de lectură 4 și 8 îl constituie 14 292 ex. – 10% din fondul total al oficiului și 66% - din fondul s14 și 8. Devenind o sursă importantă și actuală de documentare profesională și științifică, colecția s-a dezvoltat datorită Proiectului de Donație The Eastand Central European Journal Donation Project *Social Research* din SUA. Beneficiem de acest proiect de mai bine de 15 ani, el fiind inițiat în anul 1994. Am obținut astfel reviste din diverse domenii: psihologie, sociologie, economie, drept, sociologie, psihologie, lingvistică, muzică... Numai în 2009 am achiziționat 171 reviste - 25% din numărul revistelor noi. Cele în limba germană **Die Zeit** și **Der Spiegel** – sînt donație a Filialei Institutului Goethe – București, România. Datorită susținerii Alianței Franceze din R. Moldova, Biblioteca noastră primește revista *La Linguistique*.

Eliminări

Între anii 2005 – 2009, a fost casat tot ceea ce nu mai corespundea din punct de vedere documentar, cultural și științific.

2009	2008	2007	2006	2005
2 818	4 883	2 912	4 569	6 938

Rata de înnoire a stocului:

2009	2008	2007	2006	2005
82 de ani	40,3 ani	53,9 ani	39,4 ani	70,8 ani

Unui utilizator al oficiului îi revin documente:

2009	2008	2007	2006	2005
20	19	18	17	18

Satisfacerea informațională a utilizatorilor se realizează și prin accesul la Internet, la bazele de date EBSCO, Sumar Digitizat, utilizarea CD-Romurilor, DVD-Romurilor cu acces off-line, revistelor și cărților electronice, catalogului electronic expus on-line pe site-ul Bibliotecii. Prin intermediul paginii Web a Bibliotecii, cititorii noștri pot accesa Biblioteca Digitală, care include și publicațiile cadrelor didactice

de la facultatea Limbi și Literaturi Străine (full-texte integrale ale monografiilor, note de curs, culegeri de exerciții), inclusiv, conținutul integral al revistei *Limbaj și Context, Glotodidactica*.

Bazele de date EBSCO pot fi accesate gratis de la calculatoarele din rețeaua Universității.

Baza de date locală: SumarScanat - este o nouă șansă de informare, complementară bazei de date *TinLib*. Ea conține sumare digitizate din (cărți, periodice tipărite) colecția Institutului Goethe, unicate în limbile engleză, germană și rusă. Înființată în anul 2003, avînd la început 50 de cărți în limba engleză, baza de date s-a completat cu documente în limbile germană și franceză.

Activitatea subdiviziunii și structura colecției ei au particularități determinate de următorii factori:

- Spectrul larg al utilizatorilor care studiază limbile străine: elevi și studenți, masteranzi și profesori de la toate facultățile, persoane cu nivele diferite de pregătire lingvistică.

În sl4 sînt înscriși 3 304 (70%) de studenți de la secția zi, 578 (12%) de elevi, 117 (2%) de studenți de la secția frecvență redusă, 363 (7%) de profesori, 135 (3%) de masteranzi, 60 (1%) de bibliotecari, 81(2%) de colaboratori, 7 (0,1%) doctoranzi, – 14 (0,2%) cititori externi.

Statistica utilizatorilor care frecventează sl4 și 8 arată în felul: 74% (1 612) o constituie studenții, din care 92 % (1 487) sînt de la secția zi și , 7 % - de la secția cu frecvență redusă. O categorie importantă de utilizatori sînt cadrele didactice (5% / 110), masteranzii (3% /59) care lucrează la diverse teme de specialitate sau lucrări de cercetare. Urmează elevii Liceului și Colegiului Pedagogic – 17% (388), colaboratorii – 2%, cititorii externi -2%

- Diversitatea scopului studierii unei limbi străine. Astfel, pentru unii utilizatori, scopul de bază este dezvoltarea vorbirii orale și scrise, alții au ca obiectiv de a învăța să traducă texte de specialitate, iar acei care a studia individual limbile străine tind să-și perfecționeze cunoștințele.
- Solicitățile utilizatorilor pentru documente cu un conținut lingvistic divers, specific pentru o specialitate sau alta.

Între studierea unei limbi străine și cunoașterea civilizației și culturii poporului care vorbește această limbă există o strînsă legătură. Structura gramaticală și cea lexicală a unei limbi sînt mai profund înțelese dacă studierii lor li se asociază cunoștințele privind istoria, geografia, arta, literatura, profilul spiritual al poporului care vorbește limba respectivă. În paralel cu documentele din domeniul lingvisticii, criticii literare etc., sînt achiziționate și cele ce țin de civilizația țărilor a căror limbă este studiată.

Goethe spunea: „Cine nu cunoaște limbi străine, nu știe nimic despre cea proprie”. Comparația cu limbile străine deschide calea pentru cunoașterea mai bună a propriei limbi. După inițierea într-o gramatică străină, încep să devină mai clare și unele aspecte ale gramaticii limbii materne. Traducerea dintr-o limbă străină în limba maternă are ca rezultat și precizarea, ba uneori chiar descoperirea unor termeni din

limba maternă, al căror sens era pînă la acel moment vag sau necunoscut.

Atît studiul comparat al limbilor, cît și traducerea, interpretarea textelor literare sau științifice sînt teme frecvent solicitate de către utilizatori.

Printre prioritățile de deservire și promovare a colecției actuale este accesul liber la cele **21679** de do-cumente ale sălilor de lectură 4 și 8. Sporirea relevanței și transparenței fondului, a diversității mijloacelor tehnice și a resurselor informaționale duce în mod inevitabil la satisfacerea mai rapidă și mai amplă a multitudinii solicitărilor. Conform analizei efectuate pe 5 ani, tranzacțiile de împrumut au crescut în ultimii doi ani dovedind o completare adecvată cu documente ce răspund cerințelor actuale ale Universității.

2009 **2008** **2006** **2005**
276 920 296 357 199 113 220 174

În medie per zi împrumuturi: sî4 – 213; sl4 – 827; sl8 – 92

Încărcătura împrumuturilor per bibliotecar:

sî4 – 15 381; sl4 – 69 185; sl8 – 7 740

Fondul de carte pe limbi și domenii, în comparație cu împrumutul

Tab.1

	Sî4	S/I 4, 8	Total
	Fond / împrumut	Fond / împrumut	Fond / împrumut
Engleză	43510 / 22377	9473/ 92005+10760=102765	52 983 / 125142 cercul – 2,4
Franceză	42347 / 15357	5291 / 62761+6843=69604	47 638 / 84 961 cercul - 1,7
Germană	25306 / 5977	5447 / 51847+4837=56684	30 753 / 62 661 cercul -2

Tab.2

	Sî4	S/I 4, 8	Total
	Fond / împrumut	Fond / împrumut	Fond / împrumut
Științifice	23537 / 7347	17088 / 89089+14487=103576	40625 / 110923 cercul. 2,7
Didactice	73377 / 29391	3771 / 92388+7908=100296	77148 / 129687 cercul 1,6
Beletristice	21360 / 9407	820 / 26078+825 = 26903	22 180 / 36310 cercul.1,6
Total	118274/ 46145	21679 / 228884+14731= 230775	139953 / 276920 cercul. 1,9

Secolul XXI tinde să devină, prin excelență, secolul limbii engleze - limba tehnologiilor moderne. Despre aceasta ne vorbesc solicitările beneficiarilor pentru documentele în limba respectivă și cifrele din *tabelul 1*.

Circulația documentelor în limba engleză este mai mare ca în celelalte limbi și constituie **45%** din împrumutul total (2008 - 47%; 2007 – 43%, 2006 - 45%, 2005 - 46%,). Numărul consultărilor de documente în limbile: franceză este de **31%** (2008

- 30%; 2007 - 29%, 2006 - 29%, 2005 - 27%), germană - **23%** din tot împrumutul (2008 - 21%; 2007 - 24%, 2006 - 29%, 2005 - 24%).

Tot mai des sînt preferate documentele cu text în limba originală studiată, pe cînd cele cu explicarea în rusă, pe care le avem în fond, din an în an rămîn mai puțin solicitate.

Din *tabelul 2*, unde este comparat fondul de carte cu împrumutul pe tipuri de documente vedem că prevalează împrumutul documentelor didactice. Din documentele consultate 40% sînt documente științifice, 47% cele didactice și 13% beletristice. Ținînd cont de extinderea profilului Universității, colecția de carte în limbi străine respectă politica de informare științifică, acoperind tot evantaiul domeniilor științifice solicitate. Ponderea cea mai mare o au, desigur, domeniile ce țin de studierea limbilor ca lingvistica, filologia, literatura, știința literaturii (79 %). Prioritatea în celelalte domenii aparține lucrărilor de referință generale, publicațiilor seriale, periodicelor, civilizație, cultură.

Crește cu fiecare an numărul de seriale consultate în sala de lectură 4 și 8:

2009	2008	2007	2006	2005
44 202	43 460	25589	21911	35239

Foarte activ sînt consultate ziarele - **English, Deutsch, La Langue Francaise, Die Zeit** atît din anul curent cît și cei precedenți, în deosebi cînd este vorba de o sărbătoare, eveniment. Revistele sînt utilizate activ, dar cu precădere în limba engleză - **Speak Out, Welcome to Moldova**, din Proiectul JDP - **Applied linguistics, Discourse and Society, ELT Journal**. În limba germană **Der Spiegel**, în limba franceză - **Le Francais dans le Monde**, în alte limbi - **Иностранные языки в школе**. Doleanțele beneficiarilor se îndreaptă spre o gamă mai mare de reviste în limbile de circulație europeană cu un conținut consistent, divers și actual.

A crescut și numărul documentelor împrumutate din fondul Wilhelmi:

Împrumutul total la sl4 2006 - 2009 - 13 336 ex.

	fond	împrumuturi	circulația
2006	411 ex.	2 464	6
2007	560 ex.	2 989	5
2008	794 ex.	3 343	4,2
2009	794 ex.	6 017	7,5

Modalități și forme de promovare:

- Expoziții informative și tematice însoțite de prezentări detaliate (aniversarea: 20 de ani de la fundarea, 55 de ani ai Facultății LLS, Zilele Francofoniei, Zilele oficiului, Zilele tineretului).
- Expoziții de documente provenite din donații. În cadrul ședințelor catedrelor de filologie franceză, engleză și germană care au avut loc în sediul Bibliotecii, organizate de colegii din serviciul DIB, profesorilor li s-au propus expoziții ale recentelor achiziții din donații: *Amissansfrontieres, Wilhelmi, Universității Fresno, SUA*.
- Expoziții tematice on-line expuse pe pagina Web a Bibliotecii.

- Resurse tematice Web, selectate de către colaboratorii subdiviziunii.
- Publicarea articolelor despre colecția de resurse informaționale în limbi străine în revistele de specialitate.

Baza de date EBSCO a fost prezentată:

* În cadrul Zilelor Catedrelor.

* Consultații individuale pentru studenți, în ajutorul pregătirii tezelor anuale, licenței și masterat.

* Expozițiilor tematice.

În sl4 se află și arhiva electronică a referințelor îndeplinite. S-au pregătit arhive electronice cu tematici corespunzătoare în fiecare sala de lectură. S-a acumulat o arhivă a materialelor la pedagogie, ecologie, economie și drept. Această arhivă nu exclude lucrul independent al utilizatorilor, dar este garantul obținerii informației calitative.

Un eveniment considerabil pentru promovarea bazei de date EBSCO este îmbogățirea spectrului de limbaj pînă la 33 de limbi, inclusiv limba română. Au apărut și alte schimbări în utilizarea bazei – o sursă specificată nouă - *NewspaperSource* care conține cele mai actuale materiale din ziarele mondiale. Un serviciu nou pentru EBSCO este **Flash Player** pentru audierea textelor cu diferite regimuri de viteză, în varianta americană sau engleză. În ultimul timp **Registrul temelor de cercetare** a devenit mai variat. Se ține evidența temei și scopul cercetării, bazelor și revistelor solicitate, accesărilor (sesiunilor) și căutărilor, tipurilor de copiere a informației – *printer, flash-card, E-mail, CD*. Analizînd activitatea utilizatorilor în baza de date EBSCO, putem afirma că cele mai solicitate domenii sînt: filologia, pedagogia, psihologia, economia, ecologia, dreptul. Accesări în 2009 – 796, 2010 – 2 462 .

Accesul bazei de date **SumarScanat** reduce timpul căutărilor de fiecare dată cînd întreprindem acțiuni de căutare a unei povestiri, poezii sau a unei teme solicitate.

Timp de 5 ani baza de date a fost accesată de 6 345 ori. În 2010 sînt în **total** 632 de accesări: sl4 (316), sl8 (91), sl4 (225).

Facilitarea accesului la aceste surse a presupus, desigur, perfectarea ghidului EBSCO cu noi informații, elaborarea pliantelor cu liste tematice a revistelor cu texte integrale din diferite domenii, a materialelor promoționale JDP și Fondul Wilhelmi.

Pentru multe generații de utilizatori o bogată sursă de inspirație și cercetare va servi **Colecția de carte rară cu** 1 366 (24% din toată colecția) documente în limbile: engleză – 250, franceză – 1 010, germană – 51, poloneză – 2, spaniolă – 36, Italiană – 7, portugheză – 3, latină – 4, greacă – 3).

Modificările intervenite în structura Bibliotecii au dus la deschiderea centrelor și punctelor de informare noi, din ale căror colecții fac parte și resursele informaționale în limbi străine. Astfel putem vorbi de o extindere a informației în limbile străine, ea fiind accesată în:

Mediatecă: din colecția de 3 091 unități, 88% sînt documente în limbi străine: engleză – 1 226, franceză – 696, germană – 817, poloneză – 6, spaniolă – 2, bucurîndu-se de succes noii purtători de informație (CD, DVD, set CD, carte+CD). De o ex-

cepțională valoare practică sînt documentele electronice pentru studierea limbilor străine: Limba engleză - simplu și repede, Limba franceză - simplu și repede, limba germană, limba italiană, limba spaniolă, CD-urile cu călătorii virtuale: *The Hermitage museum Saint Petersburg*, *The Louvre Musee D'Orsay*, CD-ROM în care îl descoperim pe Eminescu, rostit și interpretat, tradus în engleză, spaniolă, franceză, rusă, italiană, germană. Baze de date internaționale: EBSCO, Agora, Lexis – Nexis, Hein Online, Springer Link Journals, locale: Studierea limbilor străine.

Centrul de Documentare ONU: colecție 3 059 documente - 82% în limbi străine: engleză – 2058, franceză – 442, germană – 6, poloneză - 4) documente, bazelor de date **ONU** și ale aliaților ei.

Punctul de Informare Documentare NATO: colecție 62 documente – 39% în limbile: engleză – 11, franceză – 13.

Punctul de Informare al Biroului Consiliului Europei: colecție 320 documente în 5 limbi, 34% sînt cele în limbi străine: engleză – 71, franceză – 37, germană – 2.

Biblioteca Depozitară Regională a Băncii Mondiale: constituie în prezent 368 documente, marea majoritate fiind în limba engleză (348 – 94%).

Colecția „Lituania”: 20 documente (în limba engleză – 12 documente și limba lituaniană – 8).

Depozit legal Universitaria (lucrările profesorilor universitari): peste 100 de documente în limbi străine.

Societatea informațională reprezintă o nouă etapă a civilizației umane, un nou mod de viață, care implică folosirea intensivă a informației în toate sferele activității și existenței umane. Cunoașterea limbilor străine a devenit o necesitate inerentă pentru a accesa orice tip de informație, pentru a valorifica și crea noi cunoștințe.

Referințe bibliografice:

1. **Agache, C.** Biblioteconomie – valori tradiționale și moderne. Iași, 2007. Vol. 1 236 p.
2. **Bazele culturii informaționale.** Red.-resp. E. Harconița. Bălți : Presa univeritară bălțeană, 2007. 160 p.
3. **Ghinculov, S.** Managmentul informațional în instituțiile infodocumentare. Ch. : Epigraf, 2007. 112p.
4. **Ghinculov, S.** Perfecționarea managmentului resurselor informaționale și documentare ca factor de dezvoltare a societății informaționale în RM : Auto-ref. tz. de dr. în șt. Econ. Ch., 2002. 28 p.
5. **Jitaru, V.** Analiza riscului la administrarea resurselor informaționale. In: *Securitatea informațională 2007* : Conf. inter., ed. 4-a, 26-27 apr. 2007, 2007, p. 29-31.
6. **Jitnic, V.** Administrarea resurselor informaționale: timpul nu ne așteaptă! In: *Profit*, 2005, nr.1-2, p. 58-99.
7. **Resurse și politici de dezvoltare** : Culeg. de lucrări șt. Ch. : INEI, 2005. 169 p.